

ОБЛІК ВИТРАТ НА ВИРОБНИЦТВО ТА ЙОГО ВДОСКОНАЛЕННЯ

***Євтушенко Т.А., магістрант*,
Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка***

Характерною особливістю сучасного розвитку економіки України є глибокі економічні перетворення в сфері виробництва на основі ринкових відносин, які потребують багатьох змін у сфері управління виробництвом. В умовах удосконалення господарського механізму та управління суспільним виробництвом великого значення набувають питання формування і складу витрат виробництва, визначення їх економічної сутності та обліку.

Проблеми обліку процесу виробництва постійно знаходяться у центрі уваги науковців. Облік витрат займає визначальне місце серед них, оскільки на ньому базуються економічні площини виробництва продукції.

Але незважаючи на дослідження багатьма авторами економічної сутності, обліку та аналізу витрат, залишаються не дослідженими питання впливу технологічних та організаційних особливостей на організацію та методику бухгалтерського обліку процесу виробництва. Проводячи дослідження науковці визначають різний економічний зміст і розуміння витрат виробництва. Саме тому виникає потреба у подальшому вивченні та науковому обґрунтуванні теоретико-методичних і практичних рекомендацій з удосконалення обліку витрат на виробництво.

Виробництво є одним із основних процесів господарської діяльності підприємства, який потребує здійснення певних витрат. Тому відсутність єдиного підходу до визначення та обліку поняття витрат на виробництво не повною мірою відповідає сучасним вимогам системи управління.

Характерною особливістю цього процесу є формування витрат на виробництво продукції, що становлять її виробничу собівартість, тому до витрат виробництва відносять витрати, обумовлені технологією виробництва, перебувають у залежності від обсягу випущеної продукції і складають її речову основу.

---

* Науковий керівник - Маренич Т.Г., д.е.н., професор

Досить важко оцінити те значення, яке має наявність інформації про виробничі витрати для діяльності підприємства. Під витратами на виробництво розуміється використання ресурсів, виправдане умовами виробництва та спрямоване на виготовлення нового продукту праці.

Метою обліку витрат виробництва є своєчасна, повна, достовірна оцінка та відображення фактичних витрат, пов'язаних з виробництвом та збутом продукції, а також своєчасний контроль за використанням ресурсів та грошових коштів. Витрати, які несе підприємство у процесі виробництва своєї продукції, і є витратами виробництва. І саме рахунки бухгалтерського обліку повинні вчасно, у повному обсязі та реально відтворювати інформацію фактичних витрат на виготовлення продукції, яка застосовується для обрахунку фактичної собівартості конкретних її різновидів, у тому числі здійснювати контроль раціонального використання виробничих ресурсів [1].

Скорочення витрат і зниження собівартості продукції позитивно впливає на кінцеві результати діяльності підприємства. Головним призначенням обліку виробничих витрат можна вважати контроль за виробничою діяльністю та управлінням витратами, які необхідні для її реалізації.

Узагальнюючи літературні джерела, на нашу думку, основними завданнями обліку витрат на виробництво є:

- інформаційне забезпечення адміністрації підприємства для прийняття управлінських рішень;
- спостереження і контроль за фактичним рівнем витрат порівняно з їх нормативами і плановими розмірами з метою виявлення відхилень та формування економічної стратегії на майбутнє;
- достовірний облік виходу продукції за її видами з урахуванням якості;
- обчислення собівартості виготовленої продукції для оцінки готової продукції і розрахунку фінансових результатів;
- виявлення й оцінка економічних результатів виробничої діяльності структурних підрозділів;
- систематизація інформації управлінського обліку виробничої діяльності для прийняття рішень, які мають довгостроковий характер (окупність виробничих програм, рентабельність продукції, ефективність капітальних вкладень тощо) [1,2,3,5,6].

Собівартість – найважливіший економічний показник діяльності підприємств. Обчислення собівартості одиниці окремих видів продукції, виконаних робіт і наданих послуг називається калькуляцією

і є заключним етапом обліку витрат на виробництво і виходу продукції (робіт, послуг), у процесі якого групуються витрати й обчислюється собівартість продукції (робіт, послуг).

Об'єктами обліку витрат є продукція, роботи, послуги або вид діяльності підприємства, які потребують визначення пов'язаних з їх виробництвом витрат.[4]

Калькулювання собівартості одиниці продукції (робіт, послуг) здійснюється для визначення ефективності запланованих і фактично здійснених агротехнічних, організаційних і економічних заходів, спрямованих на розвиток і вдосконалення виробництва та для обґрунтування цінової політики підприємства. Калькуляції дають змогу приймати більш оптимальні управлінські рішення, повніше використовувати резерви економії.

Облік витрат на виробництво на підприємствах регулюється національними П(с)БО, але їх норми досить загальні і не можуть повністю охопити всі особливості і специфіку виробництва.

Для поліпшення ведення обліку потрібно виділяти окремі витрати у самостійні статті або, навпаки, об'єднувати окремі статті, які дозволять розробити номенклатуру статей витрат, що в максимальній мірі відповідатиме технологіко-організаційній специфіці виробництва.

На підприємствах відсутня система гнучкого оперативного обліку, результативного попереднього контролю виробничих витрат та їх жорсткого нормування. Облік окремих видів витрат та вирішення завдань з їх оптимізації здебільшого здійснюються за допомогою бухгалтерсько-статистичних методів, хоча останнім часом є тенденція до застосування економіко-математичних методів, у тому числі комп'ютерно-математичного моделювання за допомогою впровадження в облікову практику автоматизованих засобів обробки економічної інформації. Оперативний облік може бути тісно пов'язаний з застосуванням новітніх інформаційних технологій обробки та передачі інформації, які ґрунтуються на поєднанні даних технологічного, агротехнічного, екологічного, метеорологічного та економічного характеру.

У сучасних умовах найбільш раціональною формою ведення бухгалтерського обліку на підприємствах є автоматизована форма бухгалтерського обліку. Здійснення якісного автоматизованого оперативного обліку на виробництві дасть змогу уникнути негативних явищ втрати виробничих запасів підприємства, зведе вірогідність виникнення непродуктивних витрат до мінімуму.

Література.

1. Грабова Н.М. Теорія бухгалтерського обліку: Підручник / Н.М.Грабова [За ред. М.В.Кужельного]. - Київ: А.С.К..2008.- 266 с.
2. Клименко Г.Н. Основи економічної теорії: політекономічний аспект: підручник – 2-ге вид., перероблене і доповнене/ Г.Н. Клименко, В.П.Нестеренко, Л.О.Каніщенко – К.: Вища школа. – Знання, 1997. – 743с.
3. Маренич Т.Г. Бухгалтерський облік в агроформуваннях: підруч. / Т.Г. Маренич / [За ред. В.Я. Амбросова]. – К.: ВД «Професіонал», 2005.
4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» зі змінами від 09.12.2011.//<http://zakon.rada.gov.ua>
5. Сук А. Структура та класифікація витрат на підприємствах // Бухгалтерія в сільському господарстві. – 2007. - № 20. – С. 46-49
6. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий учет на підприємствах України: Учебник для вузов./ Н.М.Ткаченко - Киев: А.С.К., 2009. - 869 с.

АНАЛІТИЧНІ ПРОЦЕДУРИ ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ В АУДИТІ

***Кіданова Н.Б., к.н.з держ. упр., доцент, Абдулаєва Д., студентка,
Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка***

В сучасних умовах ефективного функціонування підприємств можливе лише за умови використання нових інформаційних технологій ведення бухгалтерського обліку, контролю, поглибленого аналізу та захисту інформації.

В умовах ринку роль обліку і оцінки господарювання суттєво зростають, бо лише спираючись на достовірні дані про матеріальні ресурси, їх виробниче використання отримані результати, можна приймати рішення про зміну профілю виробництва, його оновлення; переміщення капіталу у відповідності з ринковою кон'юнктурою.

У зв'язку з цим по-новому ставиться питання про правове значення бухгалтерського обліку, його інститутів та інструментів. По-новому вирішуються проблеми співвідношення бухгалтерського обліку, господарської діяльності, оподаткування, контролю та їх правового регулювання.

Аудит як важливий вид фінансового контролю має не тільки підтверджувати достовірність звітності про діяльність підприємства, а й включати аналіз (діагностику) господарюючого механізму, посилити зусилля технологів, менеджерів, маркетологів та інших